

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. LP382/2001
din 19.07.2001

cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor

Publicat : 04.09.2001 în MONITORUL OFICIAL Nr. 107 art. 819 Data intrării în vigoare

Versiune în vigoare din 06.01.2006 în baza modificărilor prin

LP343-XVI din 22.12.05, MO1-4/06.01.06 art.26

Demonstrând devotament față de Declarația Universală a Drepturilor Omului și de alte acte juridice internaționale privind drepturile omului, inclusiv față de Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale;

confirmând și dezvoltând drepturile, libertățile și obligațiile fundamentale ale cetățenilor, consfințite în Constituția Republicii Moldova;

ținând cont de diversitatea etnică, culturală și lingvistică a poporului Republicii Moldova constituită pe parcursul istoriei;

pornind de la principiile juridice internaționale conform cărora protecția minorităților naționale, a drepturilor și libertăților persoanelor aparținând acestor minorități este parte inseparabilă a protecției drepturilor omului;

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Art.1. - În sensul prezentei legi, prin persoane aparținând minorităților naționale se înțeleg persoanele care domiciliază pe teritoriul Republicii Moldova, sînt cetățeni ai ei, au particularități etnice, culturale, lingvistice și religioase prin care se deosebesc de majoritatea populației - moldoveni - și se consideră de altă origine etnică.

Art.2. - Orice persoană aparținând unei minorități naționale are dreptul să aleagă liber dacă aparține minorității respective sau nu. Această alegere sau exercitare a drepturilor legate de ea nu trebuie să pună persoana într-o situație nefavorabilă.

Art.3. - Relațiile care apar în contextul exercitării drepturilor și libertăților aferente apartenenței la o minoritate națională sînt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege, de alte

acte legislative, precum și de tratatele și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.

Capitolul II

DREPTURILE FUNDAMENTALE ALE PERSOANELOR APARTINÎND MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Art.4. - (1) Statul garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la egalitate în fața legii și la protecție egală în fața legii.

(2) Orice discriminare din motivul apartenenței la o minoritate națională este interzisă.

Art.5. - (1) Statul se obligă să contribuie la crearea condițiilor necesare păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale.

(2) Statul asigură efectuarea de cercetări științifice în domeniul istoriei, limbii și culturii minorităților naționale.

(3) Monumentele de istorie și cultură ale minorităților naționale sînt ocrotite de stat.

Art.6. - (1) Statul garantează realizarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale la educație preșcolară, la studii primare, medii (generale și profesionale), superioare și postuniversitare în limbile moldovenească și rusă, creează condiții pentru realizarea dreptului lor la educație și la instruire în limba maternă (ucraineană, găgăuză, bulgară, ivrit, idiș etc.).

(2) Pentru asigurarea procesului de instruire în instituțiile de învățămînt în care predarea se face, în întregime sau parțial, în limbile minorităților naționale, statul contribuie la elaborarea de programe și literatură didactico-metodică, la instruirea cadrelor didactice, colaborînd în acest domeniu cu alte țări.

(3) Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să obțină studii superioare și postuniversitare în patria lor istorică și în alte țări în baza tratatelor și acordurilor internaționale.

(4) Persoanele aparținând minorităților naționale și organizațiile lor au dreptul, în condițiile legii, să fondeze instituții preșcolare și instituții de învățămînt particulare de toate nivelurile. Studiarea limbii și literaturii moldovenești, precum și a istoriei Moldovei, în toate instituțiile de învățămînt este obligatorie.

Art.7. - Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul la libera folosire a limbii materne, atît în scris, cît și oral, să aibă acces la informații în această limbă, să o difuzeze și să facă schimb de informații.

Art.8. - (1) Statul asigură publicarea actelor normative, comunicărilor oficiale și altor informații de importanță națională în limbile moldovenească și rusă.

(2) În localitățile cărora, în conformitate cu art.111 din Constituția Republicii Moldova, le-a fost acordat statut special de autonomie, actele normative de importanță locală, comunicările oficiale și alte informații se publică și în alte limbi oficiale stabilite de legile respective.

(3) Pe teritoriile în care persoanele aparținând unei minorități naționale constituie o parte considerabilă din populație, actele autorităților administrației publice locale se publică în limba

acestei minorități dacă este necesar și, totodată, în limbile moldovenească și rusă.

Art.9. - Statul garantează că modificarea organizării administrativ-teritoriale nu va urmări modificarea componenței etno-demografice a regiunilor. La efectuarea unor astfel de modificări, se va ține cont de opinia populației locale, inclusiv de opinia persoanelor aparținând minorităților naționale.

Art. 10. - Denumirile localităților, străzilor și stradelor se indică în limba moldovenească, dar, după caz, la decizia autorităților administrației publice locale, și în altă limbă, în conformitate cu legislația în vigoare. Denumirile instituțiilor și localurilor publice se indică în limbile moldovenească și rusă. În localitățile cărora le-a fost acordat statut special de autonomie, denumirile nominalizate se indică și în alte limbi oficiale, stabilite prin legile respective.

(Se modifică prin LP343-XVI din 22.12.05, MO1-4/06.01.06 art.26)

Art. 11. - (1) Informația cu caracter public care se referă nemijlocit la ocrotirea sănătății, la asigurarea ordinii publice și a securității cetățenilor, precum și informația vizuală în instituțiile Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Procuraturii, în instituțiile medicale din municipii și orașe, în mijloacele de transport, în garile auto, feroviare și fluviale, în aeroporturi, pe autostrăzi se perfectează în limba moldovenească, dar, după caz, la decizia autorităților administrației publice locale, și în altă limbă, în conformitate cu legislația în vigoare.

(Se substituie prin LP343-XVI din 22.12.05, MO1-4/06.01.06 art.26)

(2) În localitățile cărora le-a fost acordat statut special de autonomie, informația prevăzută la alin.(1) se poate perfecta și în alte limbi oficiale stabilite de legile respective.

(3) În teritoriile în care persoanele aparținând unei minorități naționale constituie o parte considerabilă din populație, informația prevăzută la alin.(1) se publică, după caz, și în limba acestei minorități.

Art.12. - (1) Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de a se adresa în instituțiile publice oral și în scris, în limba moldovenească sau rusă, și de a primi răspuns în limba în care au formulat adresarea.

(2) În localitățile cărora le-a fost acordat statut special de autonomie, drept limbă de comunicare în relațiile cu autoritățile publice poate servi una din limbile oficiale stabilite de legile respective.

(3) În teritoriile în care persoanele aparținând unei minorități naționale constituie o parte considerabilă din populație, drept limbă de comunicare cu autoritățile publice poate servi și limba acestei minorități.

Art.13. - (1) Persoanele aparținând minorităților naționale și organizațiile lor au dreptul, în condițiile legii, de a fonda mijloace de informare în masă, de a edita literatură în limbile minorităților naționale.

(2) Statul asigură organizarea emisiunilor în limbile minorităților naționale la radioul și televiziunea de stat.

Art.14. - Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul, în condițiile legii, să-și determine atitudinea față de religie, în special să-și aleagă confesiunea, precum și să desfășoare, individual sau împreună cu coreligionarii, activitate religioasă de iluminare în limba maternă sau în altă limbă pe care o acceptă, să săvârșească ritualuri, să întrețină clădiri de cult, să utilizeze literatură religioasă și

obiecte de rit.

Art.15. - Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să țină sărbătorile lor naționale și să comemoreze datele lor istorice, să participe la săvârșirea de ritualuri ale popoarelor lor, să folosească în particular simbolică lor națională.

Art.16. - (1) Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să-și utilizeze numele, prenumele și patronimicul (dacă acesta se folosește în limba lor maternă), inclusiv în acte oficiale, în forma acceptată în limba lor maternă.

(2) Dacă în limba maternă a persoanei aparținând unei minorități naționale se folosește un alt alfabet decât cel latin, numele, prenumele și patronimicul ei se transliterează în limba moldovenească în conformitate cu normele ei de transliterare a numelor străine.

(3) La înregistrarea actelor de stare civilă și la perfectarea actelor de identitate este obligatoriu să se țină cont de voința persoanei referitor la utilizarea dreptului stabilit la alin.(1).

Art.17. - Statul contribuie la facilitarea contactelor umanitare ale persoanelor aparținând minorităților naționale cu patria lor istorică.

Capitolul III

ORGANIZAȚIILE PERSOANELOR

APARTINÎND MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Art.18. - Persoanele aparținând minorităților naționale pot să-și exercite drepturile atât în mod individual, cât și asociindu-se, în condițiile legii, în organizații (asociații, comuniuni, comunități, societăți etc.) cu caracter iluminist, cultural, religios și de binefacere.

Art.19. - (1) Organizațiile persoanelor aparținând minorităților naționale au drepturile care sînt acordate, conform legislației în vigoare, asociațiilor obștești.

(2) Nici una din organizațiile persoanelor aparținând minorităților naționale nu poate pretinde la reprezentarea monopolizată a intereselor minorității respective.

Art.20. - (1) Organizațiile persoanelor aparținând minorităților naționale beneficiază de susținerea statului la realizarea programelor în domeniul culturii, științei, învățămîntului, iluminismului, cercetărilor istorice, binefacerii.

(2) Unele din programele, stabilite la alin.(1), de interes deosebit, selectate prin concurs, pot fi susținute financiar de către stat.

(3) Organul responsabil de selectarea programelor, de finanțarea lor și de controlul asupra folosirii mijloacelor repartizate conform alin.(2) este Departamentul Relațiilor Interetnice.

(4) Organizațiile persoanelor aparținând minorităților naționale au dreptul de a primi și a folosi, în condițiile legii, donațiile făcute de persoane juridice și fizice.

Art.21. - Organizațiile persoanelor aparținând minorităților naționale au dreptul să colaboreze cu instituții și departamente din alte țări, de a căror competență țin problemele ce prezintă interes pentru organizațiile în cauză sub aspectul realizării scopurilor lor statutare.

Art.22. - La elaborarea și promovarea politicii în domeniul culturii și învățămîntului minorităților

naționale, Guvernul, ministerele, departamentele, autoritățile administrației publice locale vor consulta organizațiile persoanelor aparținând minorităților naționale ale căror interese sînt atinse în deciziile respective.

Capitolul IV

DREPTUL DE REPREZENTANȚĂ ȘI DE

PARTICIPAȚIE LA ADMINISTRARE

Art.23. - Reprezentanța persoanelor aparținînd minorităților naționale în Parlament și în consiliile locale este obținută în urma alegerilor, conform legislației în vigoare.

Art.24. - Persoanele aparținînd minorităților naționale au dreptul de reprezentanță aproximativ proporțională în structurile puterii executive și ale celei judecătorești de toate nivelurile, în armată, în organele de drept.

Art.25. - (1) Organul responsabil de promovarea politicii de stat în domeniul relațiilor interetnice, în special de executarea prezentei legi, este Departamentul Relațiilor Interetnice.

(2) Pe lângă Departamentul Relații Interetnice funcționează în calitate de organ consultativ un consiliu de coordonare, din a cărui componență fac parte și conducători ai asociațiilor etno-culturale.

(3) În subordinea Departamentului Relații Interetnice funcționează Casa Naționalităților, centru cultural și organizatoric al organizațiilor etno-culturale republicane.

(4) Directorul general al Departamentului Relațiilor Interetnice este numit de Guvern, de comun acord cu Comisia parlamentară pentru drepturile omului și minoritățile naționale.

Capitolul V

DISPOZIȚII FINALE

Art.26. - Realizarea drepturilor și libertăților persoanelor aparținînd minorităților naționale presupune îndeplinirea obligațiilor acestor persoane față de statul Republica Moldova și nu poate limita drepturile și interesele legitime ale altora.

Art.27. - În prezenta lege, nimic nu poate fi interpretat drept periclitare a suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova.

Art.28. - Dacă în actele juridice internaționale privind drepturile omului la care Republica Moldova a aderat sînt stabilite alte prevederi decît cele din legislația Republicii Moldova cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului, inclusiv la drepturile persoanelor aparținînd minorităților naționale, se aplică prevederile actelor juridice internaționale.

Art.29. - Guvernul, în termen de 3 luni:

va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege;

va adopta actele normative care să asigure executarea prezentei legi.

PREȘEDINTELE

PARLAMENTULUI Eugenia OSTAPCIUC

Chişinău, 19 iulie 2001.

Nr. 382-XV.